

Како стручни лица за примена на лекови, онколошките фармацевти се посветени на обезбедување и организирање на обуки за пациенти за правилната употреба на лекови и соодветно однесување, а исто така и курсеви за лекарите и медицински сестри.

Понатамошно усовршување и континуиран професионален развој

Понатамошно усовршување и континуиран професионален развој, како и специјализации во специфични области ги поставуваат основите за здравствени услуги што ги даваат онколошките фармацевти. Како

што е важна континуирана едукација на онколошките фармацевти, исто толку е важна и понатамошна едукација на здравствените работници кои работат со нив, а тоа се фармацевтските техничари.

Истражување и наука

Податоците собрани во текот на работењето на онколошките фармацевти може да се користат за да се генерираат забелешки за примената на лековите, за подобрување на процесите и анализа на оптимална употреба на лековите. На овој начин, онколошките фармацевти даваат активен придонес во истражување на здравствените услуги.

Високи стандарди за онколошка фармација во пракса и истражување

Онколошка фармација се занимава со експертиза во снабдување, подготовка, ракување и безбедна дистрибуција на цитотоксични лекови за пациентите со малигни заболувања, вклучувајќи и суппортивна терапија, информации, едукација и истражување, за да се обезбеди високо квалитетен и безбеден третман.

Типични карактеристики на онколошката терапија со лекови е што тие имаат мала терапевска ширина и многу сложени хемотераписки протоколи. Пациентите со малигни заболувања најчесто се со мален имунолошки систем, како поради својата основна болест или поради хемотерапискиот протокол. Интензивна хемотерапија врз основа на конвенционални цитостатици, но и нови начини на лекување со типични несакани ефекти, бараат поддршка и надгледување кои се во согласност со постоечките упатства. Вонболничко лечење на онколошките пациенти бара советување за тоа како да ги користат нивните лекови и како да одговорат на проблемите што се јавуваат при употреба на лековите.

Обезбедување на квалитет кој е од суштинско значење за сигурна онколошка терапија со лекови бара фармацевтска стручност. Затоа онколошкиот фармацевт е неопходен како интегриран член на клиничкиот онколошки тим. Благодарение на континуирана и професионална едукација низ која поминуваат, онколошките фармацевти се стекнуваат со најдоброто искуство за обезбедување на сигурна онколошка терапија со лекови и беспрекорен квалитет.

Набавка на производи

Набавка на производи кои се користат во онколошката терапија бара стручна проценка на економските придобивки во поглед на квалитетот и безбедноста на терапијата со лекови. Сите ризици поврзани со фалсификувани стоки, несоодветно ракување или не испорака мора да се минимизираат. Ако се утврди некој недостаток во квалитетот, производот мора веднаш да се отстрани. Секој проблем во испораката мора да се реши на најдобар начин, во консултација со лекарот задолжен за случајот. Ако се јави потреба за увоз на стоки, фармацевтот е одговорен за изборот на сигурен добавувач. Од витално значење е да се избегне употреба на ризични лекови за

Decided by the ESOP Delegate Meeting, Krakow, June 26th 2014

European Society of Oncology Pharmacy (ESOP)

Veritaskai 6 · D-21079 Hamburg

Phone: +49 40 / 790 33 56 · Facsimile: +49 40 / 791 43 601

Homepage: www.esop.eu · e-mail: [memberships\[at\]esop\[dot\]li](mailto:memberships@esop.eu)

да се заштеди (можеби, не многу) пари, а расположливите ресурси мора оптимално да се искористуваат. Употребата на лекови секогаш треба да се разгледува во контекст на процесот на лекување, соодветноста на лекот и периодот за кој се администрира, природата и зачестеноста на администрацијата и многу други фактори кои играат улога во целокупната фармако-економска проценка.

Подготовка

Цитостатските препарати кои се погрешно избрани, погрешно етикетираны, не се правилно складираны или се предмет на микробиолошка контаминација претставуваат ризик да лекувањето биде неуспешно и ќе влијае штетно на здравјето на пациентот. Организацијата на целиот ланец на процеси е должност на онколошкиот фармацевт; ова вклучува стандардизација на рецептот, тестирање на исправност, набавка, избор на помошни супстанции, мониторинг на средината во која се врши подготовката, на самата подготовка, означување, транспорт и складирање. Дозата на лекот за лекување на карциномот значително може да варира зависно од дијагнозата.

Проверка на исправноста на рецептот врши онколошкиот фармацевт, земајќи ги во предвид сите релевантни клинички параметри и дијагнозата на пациентот, затоа игра важна улога во безбеден медицински

третман. Ако нешто не е јасно, веднаш се разговара со лекарот кој го издал рецептот. Ако се јави потреба за консултации и после издавање на рецептот, лекарот кој го препишал лекот и/или пациентот добива доволно релевантни информации во разбирлива форма за да се овозможи безбедна употреба на лекот. Асептичната подготовка на инфузии, особено, бара да се превземат максимални напори за да се заштити препаратот од бактерии, бидејќи не постои конечна стерилизација после подготовката. Онколошкиот фармацевт има задача да обезбеди непрекорен квалитет на препаратот, достапен во право време.

Издавање на лекови

Онколошкиот фармацевт дава сигурност дека при издавање на лековите се направени потребните податоци и ознаки. Доколку е потребно да се транспортира лекот, тој или таа ќе се погрижи да квалитетот и интегритетот на лекот не се оштетат во тек на овој период.

Информации и совети

За време на цитостатската терапија, барањата на аптеката не вклучува само упатства за правилна администрација или апликација. Информации кои мора да се земат во предвид се сите можни интеракции со други лекови или суппортивна медијација,

дури и оние кои пациентите сами ги земаат, но и влијанието на исхраната на терапијата. Имајќи предвид дека овие производи, како и било кој производ поврзан со проблеми или несакани ефекти, може да има значително влијание врз третманот и успехот на онколошките терапии, обезбедување на детални информации и фармацевтска поддршка на пациентите е важен фактор во терапевтскиот успех. Стручниот совет кој лекарите и фармацевтите треба да го даваат на пациентите дава чувство на безбедна и сигурна терапија, што е во интерес на онколошкиот пациент. Вклучување на фармацевтот во мултипрофесионалното менаџирање на лековите игра клучна улога во ова.

Примена на ИТ решенија

Употребата на софтверски решенија во логистиката, требување, рецепти, испитување, подготовка, документирање и фактурирање може да помогне во подобрување на терапевтската безбедност. Важен фактор е изборот на прав, соодветен софтверот во однос на локалните услови, постапки и цели. Онколошките фармацевти играат клучна улога во тој процес, бидејќи се надлежни за употребата на лекови, работат заедно со клиничките одделенија и менаџерските тимови, даваат сигурност дека софтверскиот програм што се имплементира е сигурен и соодветен.

Обезбедување на квалитет и упатства

Evidence-based algorithms и упатства се од суштинско значење за обезбедување на квалитет при користење лекови во онкологијата и суппортивна терапија. Онколошките фармацевти со своето знаење и стручност придонесуваат во професионална изработка на упатства за лекарите и болниците во кои работат. Нивното учество во терапевтски тимови вклучува посета на онколошки конференции и работа во специјалистички тимови. Тие, исто така, спроведуваат индивидуален мониторинг на пациентите и фармацевтски интервенции во контекст на соработката помеѓу здравствените работници (на пр. посета на одделение и мислење за лечењето на пациентот). Онколошките фармацевти се понатаму вклучени во спроведувањето, редовно разгледување и понатамошно развивање на системите за управување со квалитет во својата работна средина.

Организирање на курсеви

Координирано информирање и планирање стратегии се од суштинско значење за правилна, квалитетна и сигурна употреба на лековите. Сигурноста (безбедноста) на пациентите и персоналот за неа кои се во контакт со потенцијално опасните лекови е еднакво важна како и примената на правиот лек, кај прав пациент во право време.